

Reactie Habitat Ecologie: internetconsultatie wijziging Omgevingsregeling eDNA-als erkende maatregel

Kritische kanttekeningen bij de eDNA-methode voor Vleermuizenonderzoek

De voornaamste conclusie is dat, hoewel de eDNA-methode veelbelovend lijkt, deze nog niet klaar is voor implementatie als erkende methode binnen de Omgevingswet vanwege verschillende tekortkomingen.

Voordelen:

- De eDNA-methode vertegenwoordigt een innovatieve techniek met de potentie voor een snellere en effectievere detectie van vleermuizen in gebouwen.
- Het kan een waardevolle aanvulling zijn op traditionele methoden.

Aanzienlijke Tekortkomingen:

De kritiek op de huidige eDNA-methoden richt zich op verschillende aspecten:

Wetenschappelijke validiteit en betrouwbaarheid:

- **Beperkt vooronderzoek:** De effectiviteit en betrouwbaarheid van de methode zijn onvoldoende geëvalueerd, vooral voor zeldzame soorten en in diverse seizoenen. Vaak zijn de steekproefgroottes te klein en de onderzoeksmethoden niet gestandaardiseerd;
- **'Vals-Negatieve resultaten':** De methode vertoont een aanzienlijke kans op vals-negatieve resultaten, omdat niet alle mogelijke verblijfplaatsen en toegangspunten in gebouwen worden onderzocht. Dit kan juridische complicaties met zich meebrengen;

- **Onvoldoende Inzicht in afbraaksnelheid:** Er is onvoldoende kennis over de afbraaksnelheid van eDNA, wat leidt tot onzekerheid in de interpretatie van de resultaten;
- **Geen inzicht in functie en aantallen:** De methode kan enkel bevestigen of DNA aanwezig is, maar biedt geen informatie over de functie van de verblijfplaats of het aantal aanwezige vleermuizen. Deze informatie is essentieel voor een correcte beoordeling van de zorgplicht;
- **Deskundigheid van de onderzoeker:** De huidige regelgeving stelt onvoldoende eisen aan de deskundigheid van de onderzoekers. Onbekwame uitvoering kan resulteren in onbetrouwbare uitkomsten;

Juridische Aspecten:

- **Onvoldoende voor juridisch 'uitsluiten':** De methode is enkel geschikt om de aanwezigheid van vleermuizen aan te tonen, maar voldoet niet aan de juridische vereiste om aanwezigheid uit te sluiten;
- **Onvoldoende voor grote gebouwen:** De huidige methode is niet toepasbaar op grote gebouwen, terwijl de regelgeving dit niet specifiek uitsluit;
- **Geen rekening gehouden met zorgplicht:** Het huidige voorstel houdt onvoldoende rekening met de specifieke zorgplicht voor beschermde soorten;

Dringende aanbevelingen:

Om de eDNA-methode geschikt te maken voor toepassing in de Omgevingswet, zijn verdere onderzoeken en verbeteringen noodzakelijk, waaronder:

- Uitgebreide en onafhankelijke studies naar de effectiviteit en betrouwbaarheid van de methode;
- Een methode die rekening houdt met de specifieke zorgplicht;
- Duidelijke eisen aan de deskundigheid van de uitvoerende onderzoekers;
- Standaardisatie van de methodologie en duidelijke richtlijnen voor de uitvoering;
- Kennis over de afbraaksnelheid van eDNA onder verschillende omstandigheden;
- Een methode die voldoet aan de juridische vereiste van het 'uitsluiten' van aanwezigheid;

Conclusie:

De eDNA-methode heeft potentieel, maar de huidige situatie toont aan dat deze niet voldoet aan de vereisten voor toepassing als erkende maatregel binnen de Omgevingswet. Verdere wetenschappelijke onderbouwing en aanpassingen zijn van essentieel belang voordat de methode op grote schaal kan worden toegepast. De zorgplicht voor beschermde soorten moet voorop staan en mag niet in het gedrang komen door een haastige implementatie van onvoldoende getoetste methoden.